

Contemporary Conundrums

1 תלמוד בבלי מסכת גיטין דף סא עמוד א

ת"ר: מפרנסים עניי נכרים עם עניי ישראל, ומבקרין חולי נכרים עם חולי ישראל, וקוברין מתי נכרים עם מתי ישראל, מפני דרכי שלום.

2 רש"י שם

עם מתי ישראל - לא בקברי ישראל אלא מתעסקין בהם אם מצאום הרוגים עם ישראל.

3 רמב"ם הלכות אבל פרק יד הלכה יב

קוברין מתי עכו"ם ומנחמין אביליהם ומבקרין חוליהם מפני דרכי שלום.

4 רות פרק א

(יז) באשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה יק וק לי וכו' ה' י' סוף כי המות יפריד ביני ובינך:

5 שולחן ערוך יורה דעה סימן שסב סעיף ה

אין קוברין רשע אצל צדיק, אפילו רשע חמור אצל רשע קל. וכן אין קוברין צדיק וכשר ובינוני, אצל חסיד מופלג. (אבל קוברים בעל תשובה אצל צדיק גמור) (ב"י).

6 שו"ת מלמד להועיל חלק ב (יו"ד) סימן קכו

ב. זה ג"כ דבר ידוע שאין קוברין נכרי אצל ישראל, דהא בכל תפוצות ישראל מעולם היה להם לבני ישראל בית הקברות מיוחד. ואף דדבר זה פשוט וא"צ ראייה מ"מ כיון דהמחדשים והמהרסים מתעקשים לומר דאין בזה עון אשר חטא לקבור נכרי בבית הקברות ישראל אברר דין זה קצת בראיות. הנה כבר אמרה הגיורת הצדקת רות אל נעמי (רות א' י"ז) באשר תמותי אמות ושם אקבר, ואיתא שם בתרגום אמרה נעמי אית לנא בית קבורתא אמרת רות ותמן אהא קבירא, וע' מדרש רבה שם וביבמות מ"ז ע"ב דאמרה נעמי ב' קברים נמסרו לב"ד וכו' דהיינו לא מבעי' דאית לנא בית קבורתא שאין קוברים שם נכרים אלא אפילו בישראל עצמן ב' קברות נמסרו לב"ד משום דאין קוברין רשע אצל צדיק כדאיתא בסנהדרין דף מ"ז ובש"ע י"ד סי' שס"ב. והא דאין קוברין נכרי בבית הקברות ישראל מוכח בהדי' מדברי הראשונים במס' גיטין דף ס"א ע"א דעל הא דקוברין מתי נכרים עם מתי ישראל מפני דרכי שלום פירש"י ז"ל לא בקבר ישראל אלא מתעסקין בהם אם מצאום הרוגים עם ישראל... וז"ל הב"ח בס"י קנ"א אם מצאום הרוגים עם ישראל יכול לקבור מתייהם בקברי ישראל ואע"ג דאין ספק שאין קוברין נכרי אצל ישראל דאפילו רשע אין קוברין אצל צדיק כ"ש נכרי אצל .... מ"מ יכול הוא לקבור מתי נכרים עם מתי ישראל בחצר אחד מפני דרכי שלום כיון שמצאום הרוגים יחד עכ"ל. הרי דאף הב"ח שמקיל לא התיר אלא במצאן הרוגים ביחד, ואף בזה לא התיר אלא בחצר אחד ולא זה אצל זה. הרי דהוא דבר פשוט שאין בו שום ספק לכל הפוסקים שאין קוברין נכרים בבית הקברות של ישראל. והחברה שעושין זה עושין עון פלילי, וגוזלין מהחיים והמתים.

7 שו"ת דעת כהן סימן רא

בדבר השאלה, שהגויים מבני דת הישמעאלים בקשו מקהלת ישראל, להקצות בעדם מקום בביה"ק של ישראל, אם מותר לעשות כן מפני דרכי שלום.

ובעיקר הדין, הנה בודאי לא יעלה על דעת שום אדם ליתן לנכרים, איזה מין שיהיו, מקום קבר בקרבת מקום של קברי ישראל. והלא אפילו במדריגות הקדושה שבישראל גופן מצינו, שאין קוברין רשע אצל צדיק, ולא אפילו רשע חמור אצל רשע קל, כדאי' בסנהדרין ד' מ"ז ע"א, ומזה יצא הדין המבואר בשו"ע י"ד סי' שס"ב ס"ה, שאין קוברים אפילו צדיק, וכ"ש בינוני.... וע"כ בודאי לא יעלה על לב לקבור נכרים אצל ישראל קדושים, ועמך כולם צדיקים. אלא כל מה שנבין מדברי השאלה הוא, אם מותר להקציע להם בהקרקע המיוחד לביה"ק של ישראל חלק לצורך קבורת

Burying a gentile in a Jewish cemetery

Sources prepared by Rabbi Harvey Belovski

ומתוך דברי הש"ג הנ"ל, שיש דין קדושת ביהכ"נ של כרכין לבתי קברות של צבור, למדנו שאין לנו כאן אופן לתקן את הדבר להפקיע הקדושה מן הקרקע, ע"י שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר, ע"י מכירה או ע"י מתנה.... אלא שאם הי' כאן משום ענין של איבה הי' אולי מקום להתיר בזה, דבשלמא לענין דין של אין קוברין רשע אצל צדיק כבר כתבנו שיש לו דין תורה, אליבא דכמה מהראשונים, דד"ק כד"ת הם, ואין מועיל בזה ד"ש, אבל בענין השינוי מהשטח המיוחד, שיש לביה"ק דין ביהכ"נ לענין קדושה, הלא קי"ל דקדושת ביהכ"נ היא מדרבנן, וי"ל דה"ה דין הקדושה של ביה"ק, שאינו בכלל איסור הנאה של תשמישי מת שהוא מה"ת, וא"כ אולי הי' מקום להתיר מפני איבה, ליתן בעדם חלקת אדמה, בקצה ביה"ק רחוק מקברי ישראל, ומחולק בגדר, שלא יבא לידי שום קירוב גם במשך הזמן

Burial of Non-Jews in a Jewish Cemetery - Resolutions of the Liberal Rabbinic Conference/July 2005

1. The policy of Liberal Judaism regarding the burial of non-Jews is founded on the Talmudic statement that "We...bury the dead of the gentiles with the dead of Israel, for the sake of the ways of peace." (*Gittin* 61a)
2. Liberal Judaism views as correct, both for ethical and practical reasons, the principle that those who were united in life by family bonds should not be forcibly separated in death.
3. The Rabbinic Conference therefore recommends the creation of cemeteries where Jews may be buried with their non-Jewish spouses or partners, regardless of gender, and, where appropriate, their children.
4. The Rabbinic Conference does not view as desirable the creation of separate sections within Jewish cemeteries for the burial of Jews with non-Jewish family members.
5. Where a marriage or civil partnership exists this should be seen as entailing a natural right for couples to be buried together. Where no such legal bond exists, burial of non-Jewish partners should be at the discretion of the rabbi.
6. The burial of children of mixed marriages, who have not been brought up as Jews, should be viewed sympathetically, and remain subject to rabbinic discretion.
7. No rituals, readings or symbols which are not compatible with Liberal Judaism should be performed or displayed in a Jewish cemetery. If a funeral service of another religion is desired, it may be conducted elsewhere.
8. Within the cemetery burials should be conducted or overseen by a rabbi, and non-Jewish ministers may participate by the reading of Psalms or other acceptable passages or by delivering a eulogy.
9. Liberal Judaism favours the use of in-depth burial for both Jewish and intermarried couples, in accordance with Article J9 of the *Madrich*.
10. A version of the discussion paper 'Burial of Non-Jews in a Jewish Cemetery' (February 2005) should be made available as background to these resolutions; and appropriate publicity should be given to the policy of Liberal Judaism concerning the burial of non-Jews.

Revised final draft, submitted by Rabbi Mark L. Solomon and adopted by the Rabbinic Conference meeting of July 2005